

Sariosiyo

2026-yil–Mahallani rivojlantirish va jamiyatni yuksaltirish yili

24 aprel 2026 yil. Juma № 15 (8243)

Ijtimoiy-siyosiy gazeta

(Gazeta 1932 yildan «Sariosiyo haqiqati» nomi bilan chiqa boshlagan)

Sariosiyo tumani prokurori Botir Oltibaevning huquqbuzarliklarning barvaqt profilaktikasi va jinoyatchilikning oldini olishga doir tuman aholisiga MUHOJIRATI

Hurmatli tumanimiz aholisi, aziz yoshlar va muhtaram xotin-qizlar!

Bugungi kunda yurtimizda qonun ustuvorligi va jamoat tartibini ta'minlash – davlat va jamiyatning eng ustuvor vazifalaridan biridir. Jinoyatchilikka qarshi kurashishda har bir fuqaroning faolligi, oila va mahallaning mas'uliyati juda muhim. Tuman prokuraturasi sifatida biz barcha bilan hamkorlikda tinchlik va xavfsizlikni ta'minlashni maqsad qilamiz.

Yoshlar o'rtasidagi jinoyatchilik – oldini olish mumkin bo'lgan muammo.

So'nggi yillarda yoshlar o'rtasida turli huquqbuzarliklar ko'payib borayotgani kuzatilmoqda. Ayniqsa: internet va ijtimoiy tarmoqlar orqali sodir etiladigan firibgarliklar, telefonidan foydalanib sodir bo'ladigan kibernetik jinoyatlar, guruhbozlik, jamoat joylaridagi bezorilik, narkotik moddalarni saqlash va tarqatish bilan bog'liq holatlar.

Hurmatli yoshlar! Har biringiz kelajagimizning bunyodkorisi, yurtning tayanchisiz. Bir daqiqalik xato, bir noto'g'ri qadam butun umrga ta'sir qiluvchi oqibatlariga olib kelishi mumkin. Shu sababli: qonunlarga rioya qilish, atrofdagilarga hurmat bilan munosabatda bo'lish, onlayn xavfsizlik qoidalariga amal qilish – sizlarning asosiy burchingizdir.

Xotin-qizlar o'rtasida jinoyatchilik va zo'rovonlik holatlari.

Afsuski, ba'zi holatlarda xotin-qizlar ham huquqbuzarliklar qurboni yoki ishtirokchisiga aylanmoqda. Buning asosiy sabablari – ijtimoiy muammolar, iqtisodiy qiyinchiliklar, oilaviy nizolar va huquqiy bilimning yetishmasligi.

Shu sababli: ayollarga nisbatan zo'rovonlikka mutlaqo yo'l qo'yilmaydi, iqtisodiy va oilaviy bosim ostida qolayotgan ayollarga mahalla, huquqni muhofaza qiluvchi organlar va ijtimoiy xizmatlar tomonidan yordam ko'rsatiladi, ayollar orasida firibgarlik, qarz-oldi munosabatlarida qonunbuzarlik, noqonuniy kredit faoliyatiga jalb qilish holatlariga qarshi qat'iy choralar ko'riladi.

Har bir fuqaro – xavfsizlik qalolati.

Tuman hududida tinchlikni saqlash – faqat prokuratura yoki ichki ishlar organlarining emas, balki barchamizning umumiy vazifamizdir. Shubhali holatlar, firibgarlik, internetda tahdidlar, yoshlar o'rtasida nizo va xatarlarni ko'rsangiz, befarq bo'lmang.

Hurmatli tumanimiz aholisi!

Bugungi kunda osoyishtalik – eng katta boyligimiz. Qonun ustuvorligi, jamiyatda mas'uliyat, oilada hurmat va o'zaro mehroqibat bo'lgan joyda jinoyatchilikka o'rin yo'q. Birgalikda harakat qilsak, yurtimizni yanada tinch, xavfsiz va farovon qila olamiz.

“Madaniyat va san'at xodimlari kuni” keng nishonlandi

Tumanda “Madaniyat va san'at xodimlari kuni” munosabati bilan bayram tadbiri tashkil etildi. Unda soha fidoyilari, san'at ahli hamda keng jamoatchilik vakillari ishtirok etdi. Tadbirda tuman hokimi Odiljon Yaqubov qatnashib,

barcha madaniyat va san'at xodimlarini samimiy kasb bayrami bilan tabriklandi hamda ularning jamiyat hayotidagi o'rni haqida to'xtalib o'tdi.

Shuningdek, tadbir davomida so'z olganlar yurtimizda, xususan,

tumanimizda madaniyat va san'at sohasini rivojlantirish borasida amalga oshirilayotgan ijobiy ishlarni e'tirof etdilar.

O'z kasbiga sadoqat bilan xizmat qilib kelayotgan bir guruh madaniyat va san'at xodimlariga tuman hokimligining faxriy

yorliqlari hamda esdalik sovg'alari topshirildi.

Bayramona bezatilgan dasturxon atrofida san'atkorlar ijrosidagi chiqishlar tadbirga yanada ko'tarinki kayfiyat va o'zgacha zavq-shavq bag'ishladi.

Bojxona organlarida korrupsiyaga qarshi kurashish: samarali tizim sari muhim qadamlar

Bojxona organlari davlat iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash, tashqi savdoni tartibga solish va byudjet tushumlarini oshirishda muhim o'rin tutadi. Shu bois, ushbu tizimda korrupsiyaning mavjudligi nafaqat iqtisodiy yo'qotishlarga, balki davlat obro'sining pasayishiga ham olib keladi. Bojxona sohasida korrupsiyaga qarshi kurashish esa bugungi kunda dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi. Shaffoflikni ta'minlash, raqamlashtirish, va jamoatchilik nazoratini kuchaytirish orqali ushbu muammoni sezilarli darajada kamaytirish mumkin. Shu sababli yurtdoshlarimizdan bojxona sohasida bo'lishi mumkin bo'lgan har qanday korrupsion holatlar yuzasidan Davlat Bojxona qo'mitasining 1108 qisqa raqamli hamda Surxondaryo viloyati Bojxona boshqarmasi navbatchilik qismining +998762282451 raqamli ishonch telefonlariga murojaat qilishlarini so'raymiz.

Y.SHARIFOV,
“Sariosiyo” temir yo'l chegara bojxona posti inspektori

INTERNET: Ilm manbayimi yoki vaqt o'g'risi?

21 asrning global muammolaridan biri-ijtimoiy tarmoqlarga qaram bo'lib qolish. Tog'ri, biz zamonaviy hayotimizni internetsiz tasavvur qila olmaymiz. Lekin internetga, ya'ni ijtimoiy tarmoqlarga qaram bo'lib qolaymiz. Bu esa bizning rivojlanishimizga to'sqinlik qiladi va ongimizni zaharlaydi. Agar ongimiz zaharlansa inson o'z fikrini unutilib qo'yadi va bironing fikri bilan qaror qabul qiladi. Bunday inson fikrsiz ya'ni ongsiz hisoblanadi.

Ko'pchilik internetni qoralaydi, lekin bu uning butkul yomon degani emas. Uning foydali tomonlari ham bor! Hozirda hammaning savoli-“Internet ilm manbayimi yoki vaqt o'g'risi?”

Internetning afzalliklaridan biri bu – ilm olishdagi yengillikdir. Ilgari biror bir savolni tushunmasak, kutubxonaga borib bir nechta kitoblarni varoqlashimizga to'g'ri kelardi. Hozirda esa sun'iy intellekt, ya'ni internet yordamida bu muammoning yechimini bir necha daqiqada topishimiz mumkin. Masalan: Ibrat Academy, Khan Academy, Wikipedia kabi saytlar. Siz o'zingizning sohangiz bo'yicha saytlardan foydalanishingiz mumkin.

Masalan, men hozirda SAT xalqaro sertifikatiga tayyorlanayapman. Darslarimni ko'pincha internet orqali bajaraman, chunki bu vaqtimni tejashimga yordam beradi. Mening o'yashimcha bu men uchun qulay hamda samarali yo'ldir. Hozirda eng nufuzli universitetlarning video darslari joylashtirilgan – bu biz uchun yangi imkoniyat hisoblanadi.

Internetning foydali tomonlari ko'p, lekin uni salbiy maqsadda ishlatadiganlarni ham umhratamiz. Ularning ongini internet zaharlagan desak, to'g'ri bo'ladi. Internetni bir botqoqlikka o'xshatish mumkin, chunki unga tushgan odam chiqishi juda qiyin bo'ladi. Ko'pchilik ta'qiqlangan saytlarga kirib 4-5 yil umrini qamoqxonalarda o'tkazishi yoki juda katta qarza botib ketishi mumkin. Bu esa inson hayotini butkul barbod qilishi mumkin.

Ba'zi insonlar ijtimoiy tarmoqlarda soatlab

vaqt o'tqazishadi. Tik-Tok, Instagram va Youtube platformalarida keraksiz kontentlarni tomosha qilib, vaqtlarini bekor o'tkazishadi. Bu narsa insonning ish unumdorligini pasaytiradi va fikrlashni susaytiradi.

Ijtimoiy tarmoqlarni to'liq yomon deb bo'lmaydi, chunki unda foydali ma'lumotlar juda ko'p. Ijtimoiy tarmoqlardan salbiy tomondan foydalanmaslik uchun quyidagi maslahatlarni beraman va umid qilamanki, bu maslahatlar sizga katta yordam beradi

1. O'z vaqtini boshqarishni o'rganish – kunlik rejaga amal qiling va telefoningizga vaqt cheklovchi ilovalarni o'rnatong. Masalan: Forest, Stay Focussed.

2. Mazmunsiz kontentlarni mutlaqo cheklash.

3. Haqiqiy hayotdagi faoliyatlarga ko'proq vaqt ajrating.

Xulosa qilib aytganda, ijtimoiy tarmoqlarni butunlay yo'q qilish shart emas, ammo ularni nazorat ostida ishlatish zarur. Maqsadsiz foydalanishdan ko'ra, hayotingizga qiymat qo'shadigan tarzda foydalaning –shunda siz o'zingiz oldingizga qo'yg'an maqsadlaringizga kam ko'stsiz erishasiz.

Maknuna SAYIDALIYEVA,
Ixtisoslashtirilgan maktab-internatning 10-B sinf o'quvchisi

BESH TASHABBUS AMALDA

“Yoshlar bizning kelajagimiz”, “BESH TASHABBUS-BESH IMKONYAT” festivali doirasida tumandagi 47-sonli umumta'lim maktabida tadbir o'tkazildi. Belgilangan reja

asosan 11-aprel kuni 47-sonli umumta'lim maktabida Besh tashabbus festivali o'tkazildi. Tadbirni maktab MMIBDO' Z.Yorov ochib berdi. Shundan so'ng o'quvchilar tomonidan

tayyorlangan badiiy chiqishlar, ashula va raqs, sahna ko'rinishlari hamda sport o'yinlari namoyish etildi.

O'quvchilar tashabbusi bilan Osh sayli ham o'tkazildi. Tadbirda Billur MFY raisi M.Ismoilova, Billur MFY Yoshlar yetakchisi D.Sattorovlar taklif etildi.

Ish haqi va mehnat ta'tili pullari undirildi

Sariosiyo tumani Iste'molchilarning huquqlarini himoya qilish jamiyati fuqaroning 2026-yil 28-yanvardagi og'zaki murojaatini o'rganib chiqdi. Murojaat «Bio Tex Эко» MCHJ mas'ul xodimlari ishtirokida joyiga chiqib atroflicha tekshirildi.

Murojaat sababi

Fuqaro 2025-yil dekabr oyi uchun ish haqi va 2026-yil yanvar oyi uchun mehnat ta'tili pullari bugungi kungacha berilmaganligidan norozi bo'lgan.

O'rganish jarayonida ma'lum bo'lishicha, 2025-yil dekabr oyi ish haqi puli kech moliyalashganligi sababli to'lanmagan. Tekshiruv natijasida fuqaroga uning 2025-yil dekabr oyi ish haqi va 2026-yil yanvar oyi mehnat ta'tili pullari uchun jami 5 125 000 (besh million bir yuz yigirma besh ming) so'm pul mablag'i to'lab berildi. Fuqaroning huquqlari tushuntirildi.

M.ZARIPOVA,
tuman Iste'molchilar huquqlarini himoya qilish jamiyati raisi, xalq deputatlari tuman Kengashi deputati

Joriy yilning 9 aprel sanasi

O'zbekiston Respublikasi

Prezidentining 2026 yil 7 aprel

kunidagi PQ-134-sonli

«O'zbekiston Respublikasi

Qurolli Kuchlari safida muddatli

harbiy xizmatni o'tash nufuzi va

jozibadorligini oshirish bo'yicha

navbatdagi chora-tadbirlar

to'g'risida»gi qarorini ijrosini

ta'minlash maqsadida Uzun

tumanidagi DXX Chegara

OCHIQ ESHIKLAR KUNI

Prezidentining qarorini mazmun-mohiyati o'qib eshittirilib, muddatli harbiy xizmatchilarga yaratilayotgan shart-sharoitlar bilan tanishtirildi.

Tadbir yakunida o'quvchilar harbiy qism kutubxonasiga tashrif buyurib, mavjud badiiy adabiyotlar bilan tanishdilar.

SH.ISAKOVA,
harbiy qism kutubxonachisi

Tadbirda o'quvchi-yoshlarga

O'zbekiston Respublikasi

ZAMONAVIY HAYOT VA SALOMATLIK: Yashirin xavflar va himoya yo'llari

/Davomi, boshi 1-betda/

Yirik shaharlarda yashovchilar bunday muhitga ko'proq duch kelishadi. Stress bilan kurashish uchun meditatsiya, sport yoki kitob o'qish kabi usullardan foydalanish kerak. Ijtimoiy tarmoq bilan bog'lanib qolish, yaqinlar bilan jonli muloqot qilish muhim. Har kuni kamida 30 daqiqa yurish yoki jismoniy mashqlar bajarish tavsiya etiladi. Ish vaqti tanaffuslar qilish, ko'zni dam o'ldirish va to'g'ri o'tirish kerak. Tabiiy mahsulotlar, ko'katlar va mevalarni ko'proq iste'mol qilish lozim. Fastfud va shirin ichimliklardan voz kechish, yetarlicha ushiv ichish kerak. Kun davomida ekranga qarash vaqtini cheklash, kechqurun smartfon kamroq foydalanish. Ko'z uchun mashqlar bajarish, ko'z shifokoriga muntazam borish. Iloji boricha ochiq havoda ko'proq vaqt o'tkazish. Xonani shamollatish, toza ekologik mahsulotlardan foydalanish joiz. Daxaqliq texnologik taraqqiyot inson hayotini ancha qulaylashtirdi. Endi

birgina tugma bosish orqali har qanday ma'lumotga ega bo'lish, masofadan turib ishlash yoki ta'lim olish mumkin. Ammo bu qulayliklar bilan birga, inson salomatligiga salbiy ta'sir etuvchi yangi xavflar ham yuzaga chiqdi. Stress, jismoniy harakatsizlik, zararli oziq-ovqatlar va ekologik muammolar yashirin tahdid sifatida organizmga ta'sir qilmoqda. Hozirgi jamiyatda insonlarning hayoti tezkorlik bilan kechmoqda. Ish yoki o'qishdagi bosim, ijtimoiy tarmoqlardagi ma'lumotlar oqimi va doimiy harakat inson ongiga katta yuk tushiradi. Bunday sharoitda doimiy stress va charchoq paydo bo'ladi. Uzoq davom etgan ruhiy bosim esa uyqusizlik, depressiya ham olib kelibgina qolmay organizm o'zgarishlariga olib kelishi mumkin. Kun davomida qisqa tanaffuslar qilish, chuqur nafas olish mashqlari bajarish. Qolaversa, jismoniy faollik yetishmovchiligi immunitizimining susayishiga sabab bo'lishi mumkin. Har 30-40 daqiqada tanaffus qilib,

ozgina harakat qilish. Kuniga kamida 8 000 – 10 000 qadam yurishga harakat qilibgina qolmay. Sport zaliga borish imkoni bo'lmasa ham, uy sharoitida mashqlar bajarish juda muhim deb o'ylayman. Ko'pchilik tez tayyorlanadigan ovqatlar va shirin gazlangan ichimliklarni iste'mol qilishga odatlangan. Hozirgi kunda biz yoshlarning ham o'qishdan yoki ishdan charchab kelib tez tayyorlanadigan taomlar yashirin xavflar. Lapshalar, yoki tezdagina fastfud va shirin ichimliklar buyurtma qilamiz bu esa organizmni buzulishiga va har xil kasalliklar keltirib chiqishi mumkinligini bila turib ham istemoldan to'xtamaymiz. Kun davomida yetarli miqdorda suv ichish (kamida 1,5-2 litr). Ratsionimizga ko'proq sabzavot, meva, to'yimli don mahsulotlari qo'shishimiz lozim. Telefon, kompyuter va televizor ekranlariga uzoq vaqt tikilib o'tirish ko'zning zo'riqishiga sabab bo'ladi. Buning ustiga, gadgetlarning ko'k nurlari uyqu sifatini pasaytirib,

organizmning biologik soatini buzadi. Bu esa charchoq, diqqatni jamlay olmaslik va kayfiyatning yomonlashishiga olib keladi. Bularning oldini olish uchun quyidagicha sog'ligingizga ahamiyat berishingiz kerak ya'ni, kechasi uyqudan oldin ekran oldida o'tirishni kamaytirish, ko'zlarni dam o'ldirish uchun har 20 daqiqada bir necha soniya uzoqqa qarash. Ko'z shifokoriga muntazam ravishda borib, tekshiruvlardan o'tish o'z sog'ligimiz uchun qayg'urishimizni bugundan boshlashimiz lozim keyin kech bo'lmasin!

Xulosa o'rinda shuni ta'kidlab o'tishim joizki. Zamonaviy hayot qulayliklar bilan birga, sog'liq uchun yangi muammolari ham keltirib chiqarmoqda. Agar salomatligimizga beparvo qarasaq, turli kasalliklarga yo'liqqanimizni sezmay ham qolishimiz mumkin. Shu sababli, har birimiz hayot tarzimizni kuzatgan holda, zarur ehtiyoj choralarini ko'rishimiz lozim. Siz o'zingiz uchun qanday sog'lom odatlarni shakllantirgansiz? Bu haqda o'yab ko'ring va hozirdan harakat qiling!

To'ychi MAMADAMINOV, O'zbekiston Ekologik partiyasi Sariosiyo tuman Kengashi raisi

Tumandagi 18-umumta'lim maktabi o'quvchi yoshlarni bo'sh vaqtini mazmunli tashkil etish hamda iqtidorli o'quvchilarni aniqlash maqsadida 7-8-9-10-11-sinflar o'rtasida kimyo fanidan, 5-6-sinflar o'rtasida matematika fanidan "Direktor olimpiada"si tashkil qilindi. Matematika fani o'qituvchisi Salomov Inomali va kimyo fani o'qituvchisi Azizova Hulker tomonidan tashkil qilingan "Direktor olimpiada"si ko'tarinki yulda maktab rahbarlari tomonidan ochib berildi.

"Direktor olimpiada"si shaffof va adolatli o'tkazilishi ta'minlandi. Direktor olimpiadasi keyingi orzular uchun rejalar poydevori ekanligi barcha o'quvchilarni quvontirdi. Olimpiada g'oliblari maktab ma'muriyati tomonidan tantanali ravishda taqdirlandilar. G'oliblarga esdalik sovg'alari topshirildi.

Sariosiё tumani maхallalarida ўtkazilgan seminarlar tadбиркорлар сонини оширишга хизмат қилмоқда

Tumanda aholini tadбирkorlikka keng jalb etishi, ularning iqtisodiy faolligini oshirish va yangi ish ўrinlarini yaratish maqsadida maхallalar kesimida tizimli ishlar amalga oshirilmoqda. Ayniqsa, maхallalarda faoliyat juriatga olib borilgan tadбирkorlikni rivojlantirishda muhim ўringa tushadi. Ular aholining muammolarini ўrganib, har bir fuqaroga bilan yakka tartibda ish olib bormoqda. Shu orqali ishchi fuqarolar tadбирkorlikka iynaldirilib, ularga amaliy ёрдам kўrsatilmokda. Ўtkazilgan seminarlar natijasida mazkur maхallalarda tadбирkorlikka kizikuvchi fuqarolar soni ortib bormoqda. 45 nafar tinglovchidan kўpchiligi ўz biznes foyalarini ilgari surib, ularni amalga oshirish uchun dastlabki qadamlarni tashlashmoqda. Bu esa maхallalarda tadбирkorlar sonining kўpайishiiga xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, hokim ёрдамчилari tomonidan fuqarolarga doimiy ravishda maslahat va amaliy ёрдамlar kўrsatilmokda. Ular tadбирkorlikni boshlashda хужжатlarni rasmiylashtirish, kredit olish va biznesni rivojlantirishda muhim kўmakchi бўлиб хизмат қилмоқда. Xulosa қилиб айтганда, Sariosiё tumandagi Sebzor, Chilonzor va Yangiҳаёт maхallalarida hokim ёрдамчилari tomonidan fuqarolarga doimiy ravishda maslahat va amaliy ёрдамlar kўrsatilmokda. Ular tadбирkorlikni boshlashda хужжатlarni rasmiylashtirish, kredit olish va biznesni rivojlantirishda muhim kўmakchi бўлиб хизмат қилмоқда. Shu bilan birga, hokim ёрдамчилari tomonidan fuqarolarga doimiy ravishda maslahat va amaliy ёрдамlar kўrsatilmokda. Ular tadбирkorlikni boshlashda хужжатlarni rasmiylashtirish, kredit olish va biznesni rivojlantirishda muhim kўmakchi бўлиб хизмат қилмоқда.

bўйича amaliy tavsiyalar berildi. Iштирокчилар ўzларини kiziktirgan savollarga javob oldilar. Aloхida taъkidlash жоizki, hokim ёрдамчилari maхallalarda tadбирkorlikni rivojlantirishda muhim ўringa tushadi. Ular aholining muammolarini ўrganib, har bir fuqaroga bilan yakka tartibda ish olib bormoqda. Shu orqali ishchi fuqarolar tadбирkorlikka iynaldirilib, ularga amaliy ёрдам kўrsatilmokda. Ўtkazilgan seminarlar natijasida mazkur maхallalarda tadбирkorlikka kizikuvchi fuqarolar soni ortib bormoqda. 45 nafar tinglovchidan kўpchiligi ўz biznes foyalarini ilgari surib, ularni amalga oshirish uchun dastlabki qadamlarni tashlashmoqda. Bu esa maхallalarda tadбирkorlar sonining kўpайishiiga xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, hokim ёрдамчилari tomonidan fuqarolarga doimiy ravishda maslahat va amaliy ёрдамlar kўrsatilmokda. Ular tadбирkorlikni boshlashda хужжатlarni rasmiylashtirish, kredit olish va biznesni rivojlantirishda muhim kўmakchi бўлиб хизмат қилмоқда. Xulosa қилиб айтганда, Sariosiё tumandagi Sebzor, Chilonzor va Yangiҳаёт maхallalarida hokim ёрдамчилari tomonidan fuqarolarga doimiy ravishda maslahat va amaliy ёрдамlar kўrsatilmokda. Ular tadбирkorlikni boshlashda хужжатlarni rasmiylashtirish, kredit olish va biznesni rivojlantirishda muhim kўmakchi бўлиб хизмат қилмоқда.

Ф.ТўРАЕВ
Бизнес ва tadбирkorlik oliy maktabi
Сурхондарё филиали раҳбари
Ш.ХИДИРОВ,
Филиал доценти

Avf etilgan fuqarolar sog'lom va ijtimoiy hayotga qaytarilmoqda

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2026-yil 17-martdagi 43-sonli Farmoni ijrosi doirasida ozodlikdan mahrum etish jazolaridan ozod etilgan shaxslarni sog'lom va ijtimoiy hayotga qayta moslashtirish choralarini

TELEFON: QULAYLIK MANBAI YOKI ZAMONAVIY XAVF

Bugungi kunda telefon, ayniqsa smartfonlar inson hayotining ajralmas qismiga aylangan. Ular nafaqat aloqa vositasi, balki bilim olish, ishlash va hordiq qilish uchun ham keng imkoniyatlar yaratadi. Biroq telefonlardan noto'g'ri foydalanish ayrim salbiy oqibatlarga ham olib kelishi mumkin.

Avvalo, telefonlarning ijobiy tomonlariga to'xtaladigan bo'lsak, ular insonlar o'rtasidagi aloqani osonlashtiradi. Masofadan qat'i nazar, odamlar bir-biri bilan tez va qulay muloqot qila oladi. Videoqo'ng'iroqlar, ijtimoiy tarmoqlar orqali yaqinlar bilan doimiy aloqada bo'lish imkoniyati mavjud. Bundan tashqari, telefonlar orqali internetga kirib, istalgan ma'lumotni tez topish mumkin. Bu esa ta'lim jarayonida katta qulaylik yaratadi. O'quvchilar va talabalar onlayn darslarda qatnashib, bilimlarini oshirish imkoniga ega bo'lmoqda.

Telefonlar ish faoliyatida ham muhim rol o'ynaydi. Ko'plab kasblar uchun mobil quрилmalar zarur vositaga aylangan. Elektron pochta, hujjatlar bilan ishlash, onlayn uchrashuvlar o'tkazish — bularning barchasi telefon orqali amalga oshirilmoqda. Shuningdek, telefonlar insonlarga yo'l topish, bank xizmatlaridan foydalanish, hatto sog'liqni nazorat qilish kabi imkoniyatlarni ham taqdim etadi. Shu bilan birga, telefonlarning salbiy tomonlari ham mavjud. Eng katta muammolardan biri — bu qaramlikdir. Ko'pchilik insonlar telefonidan haddan tashqari ko'p foydalanib, vaqtini behuda sarflaydi. Bu esa ish samaradorligining pasayishiga olib keladi. Bundan tashqari, uzoq vaqt telefonga tikilib turish ko'zning charchashiga, uyquning buzilishiga va umumiy sog'liq muammolariga sabab bo'lishi mumkin. Yana bir salbiy jihat — ijtimoiy aloqalarning kamayishi. Ba'zi odamlar real hayotdagi muloqotdan ko'ra virtual muloqotni afzal ko'ra boshladi. Bu esa insonlar o'rtasidagi yaqinlik va samimiylikka salbiy ta'sir ko'rsatadi. Ayniqsa, yoshlar orasida bu holat ko'proq kuzatilmoqda.

Xulosa qilib aytganda, telefonlar inson hayotini yengillashtiruvchi muhim vosita hisoblanadi. Biroq ulardan me'yorida va to'g'ri foydalanish juda muhim. Agar inson telefonni ongli ravishda ishlatasa, u katta foyda keltiradi, aks holda esa salbiy oqibatlarga olib kelishi mumkin.

O'g'ilxon YO'LCHIYEVA,
Termiz Davlat Universiteti talabasi

Tumanda Kitobxonlik haftaligi davom etmoqda...

Sariosiyo tuman Axborot kutubxona markazi kitob targ'ibotini rivojlantirish hamda «Kitobsevar millat» shiori ostida VI Respublika kitobxonlik haftaligi doirasida Maktabgacha va maktab ta'limiga qarashli 89-maktab kutubxonasiga tashrif buyurdi. Maktab kutubxonachisi shoira Dilnoz Mushfiq hamda yosh ijodkor o'quvchilar bilan «Mening sevimli kitobim» mavzusida tadbir hamda «Kitobni sevish o'zlikni anglash» mavzusida bahru bayt o'tkazildi. Tadbir davomida o'quvchilar shoira Dilnoz Mushfiqning sherlaridan hamda o'zlari sevib o'qigan sherlardan namunalar aytishdi.

Madina XOLMATOVA,
Sariosiyo Axborot-kutubxona markazi

QUTURISH KASALLIGIDAN EHTIYOT BO'LING!

Jahon Sog'liqni saqlash tashkiloti ma'lumotiga ko'ra, har yili dunyoda 59 ming odam quturishdan vafot etadi.

Quturish (gidrofobiya) — issiq qonli hayvonlarda uchraydigan, neyrotrop virus qo'zg'atadigan, kasallangan hayvonning so'lagi bilan muloqot natijasida (tishlash, tirnashi, so'laklashi va boshqa muloqotlar) yuqadigan, markaziy asab tizimining chuqur shikastlanishi bilan kechadigan va bugungi kunda o'lim bilan yakun topadigan og'ir zoootroponoz, tabiiy o'choqli o'ta xavfli yuqumli kasallikdir. Bu kasallik hatto kemiruvchilar va ko'rshapalaklardan ham tarqalishi mumkin. Kasallik hayvonlardan hayvonlarga va hayvonlardan odamlarga yuqadi. Odamdanda odamga va odamlardan hayvonlarga yuqmaydi.

Quturish klinikasining kechishiga qarab, uch davrga bo'linadi: boshlang'ich, qo'zg'atish va falaj davrlari. Kasallikning boshlang'ich davri 1-3 kun davom etadi. Alomatlari: Tishlangan joy qichiydi, tortishib og'riydi, bitgan jarohat va chandiqtakroran yallig'lanadi. Bemor tushkunlikka tushadi, odamlar bilan muloqotdan qochadi, uyqusu buzilib, ishtahasi bo'g'iladi, unda qo'rquv hissi paydo bo'ladi, kayfiyati o'zgarib turadi, atrofga loqoyd bo'ladi. Tana harorati subfebril bo'ladi, eshitish va ko'rish qo'zg'atuvchilariga nisbatan sezgirlik oshadi. Kasallik boshlangandan 2-3 kun o'tgach, bemorda qo'zg'atish, ya'ni kasallikning avj olish davri boshlanadi. Belgilari: Bemorning tana harorati ko'tariladi, qon tomirlarining urishi tezlashadi, suvni ko'rganda, hattoki suv to'g'risida eshitganda yutish muskullari tortishib, qisqarib, qattiq og'riydi, ya'ni bemorda gidrofobiya alomati paydo bo'ladi. Shundan keyin bemorda havodan qo'rqish (aerofobiya) alomati qo'shiladi. Havo harorati yoki bemorni biror-bir narsa bilan yelpiganda (sochiq, qog'oz va h.k.), bemor bo'g'iladi, talvasaga tushadi. Xuruj yorug'likdan (fotofobiya), baland ovoz va shovqindan ham (akustofobiya) vujudga keladi.

Bemorning harorati +38°C gacha ko'tariladi, ovozi bo'g'iladi, badani terlab, so'lagi oqadi, xiqichoq tutadi, ko'z qorachig'i kengayadi, oyoq-qo'llari og'riydi. Ko'zlari bir narsadan qo'rqandek ko'rinadi. Tomirining tez-tez urishi davom etadi (taxikardiya), nafas olish yuzaki va tartibsiz bo'ladi, vaqti-vaqti bilan bemor chuqur nafas oladi. Muskullari tortishib, talvasalanish nafas va yutish muskullaridan boshlanib, keyin barcha muskullarga tarqaladi. Bemorning uyqusu buziladi, o'z-o'zini tishlaydi. Es-hushi kirdi-chiqdi bo'lib qoladi, keyinchalik bemorning ko'ziga yo'q narsalar ko'rinadi (gallyutsinatsiya), u alahsiraydi. Bu davr 2-3 kundan 5-6 kungacha davom etishi mumkin. Qo'zg'atish davri odatda 2-3 kun davom etadi. Kasallikdagi yorqin gidrofobiya, aerofobiya, fotofobiya, akustofobiya alomatlari boshqa kasalliklarda uchramaydi va bu alomatlar muhim tashxisiy ahamiyatga ega. Kasallikning uchinchi, ya'ni falaj davrida suvdan, havodan, shovqindan va yorug'likdan qo'rqish alomatlari ancha kamayib, bemor tinchlanadi, suyuqlik icha boshlaydi, ovqatlangisi keladi. Lekin tana harorati yuqori bo'lib qolaveradi, so'zlarni aniq va tiniq ayta olmaydi. Shundan keyin oyoqlar falaji boshlanadi (paraplegiya). Oradan 15-20 soat vaqt o'tgach, tananing boshqa muskullari ham falaj bo'la boshlaydi. Bemordan ko'p so'lak oqishi davom etadi, tana harorati yana ko'tariladi. Shu holatlar davom etib, bemor yurak-tomir faoliyati yetishmasligi yoki nafas markazining falaji oqibatida o'ladi.

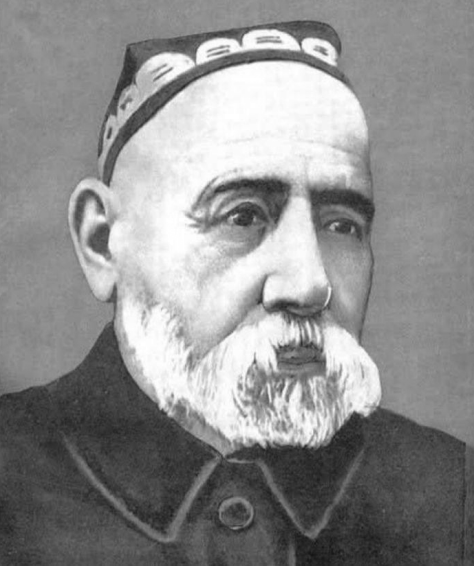
Odamlarda quturish kasalligining yashirin davri 7 kundan 1 yilgacha cho'zilishi mumkin. Aksariyat holda kasallikning o'rtacha yashirin davri 10-14 kun bo'ladi, ba'zi bir hollarda 30-90 kun davom etishi mumkin. Bu davrning qisqa yoki uzoq davom etishi virusning xususiyatlariga, odamning kasallik bilan kurashish qobiliyatiga, tishlagan hayvonning turiga, jarohatning qayerda joylashganligiga, katta-kichikligiga va chuqur-yuzakligiga bog'liq bo'ladi. Biz ko'proq quturish kasalligidan saqlanish, uning oldini olish to'g'risida o'ylashimiz kerak. Kasallikning oldini olishning oltin qoidasi bor: hayvon tishlashidan saqlanish, bordi-yu biror-bir hayvon etishi muqarrar, shu zahotiyog tegishli tibbiyot muassasasiga murojaat qilib, quturishga qarshi emlash olish. Quturish bu avvalo hayvonlar kasalligi va odamga kasallik faqat hayvonlardan yuqadi. Shu sababli quturish kasalligining birinchi navbatda hayvonlar o'rtasida qayd etilishiga yo'l qo'ymaslik kerak.

Quturish yuqani erqa yoki kech aniqlansa ham kasallik albatta o'lim bilan tugaydi, ya'ni bu kasallikda o'lim muqarrar, chunki bugungi kungacha bu dahshatli kasallikning samarali davolash usullari ishlab chiqilmagan, shunga qaramasdan bemorlarga shifokorlar tomonidan tinchlantiruvchi va boshqa simptomatik davo usullari qo'llanadi. Respublikada odam uchun kasallikning yetakchi manbai — itlar hisoblanadi. Oxirgi yillarda quturish kasalligiga chalingan odamlarning 95 foizida itlar va 5 foizida esa boshqa hayvonlar kasallik manbai bo'lgan. Virus quturishga chalingan hayvonlarning so'lagi bilan ajraladi. Virus kasallikning inkubatsion davrining oxirgi 10 kunida va butun kasallik davri mobaynida ajraladi hamda tishlash, so'laklash natijasida kasallik sog'lom hayvonlarga teri va shilliq qavatlar orqali yuqadi. Quturish kasalligiga gumon qilinib, o'lgan itlar bosh miya bo'lakchalari laboratoriya usulida veterinariya xizmatiga qarashli laboratoriyalarda tekshiriladi. Quturish kasalligining laboratoriya diagnostikasi miyadan tayyorlangan surtmada Babesh-Negri kirittmalarini oddiy yorug'lik mikroskopida, lyuminescent mikroskopida immunoflorestentsiya reaksiyasi, immunoferment tahlili usulida yoki immunodiffuziya reaksiyasida virus antigenini ko'rishga hamda albatta yosh oq sichqonlarda biosinov qo'yishga asoslangan.

Har bir fuqaro quturish kasalligining oldini olish bo'yicha quyidagi "oltin qoidalar"ga amal qilsa bas: it saqlash qoidalarga puxta va muntazam amal qilish; itlarni hududiy veterinariya xizmati idorasiga o'z vaqtida hisobga qo'yib, quturishga qarshi emlatish; egasiz, daydi itlarning paydo bo'lishiga yo'l qo'ymaslik; imkoni boricha it va boshqa hayvonlar tishlashidan saqlanish choralarini ko'rish, bordi-yu biror-bir hayvon tishlasa, zudlik bilan tibbiy yordamga murojaat etish va mutaxassis vrachning tavsiyasiga ko'ra quturish kasalligiga qarshi emlatish. Yuqorida aytilgan tavsiyalarga amal qilingan taqdirdagina, biz dahshatli, o'ta xavfli yuqumli kasallik hisoblangan quturishdan o'zimizni asragan bo'lamiz.

R.PARDAYEV,
Sariosiyo tuman SanEpid bo'limi epidemiologi
O.ESHOV,
Favqulodda vaziyatlar bo'yicha epidemiologiya vrachi

Ба ифтихори зодрӯзи устод Садриддин Айний

БУЗУРГВОР ВА ХОКСОР

(Ёддошти Саид Аҳмад дар бораи устод Айний ва Фағур Фулом)

пеш аз чанг навишта шуда дар маҷаллаи «Ўзбекистон адабиёти ва санъати» чоп гардида, ба шакли китоб акнун ба нашр расида буд. Домулло аз ман ду-се маротиба «Оё китоб баромад?» гуфта пурсида буданд. Ҳамон рӯз мо ҳар се бо певзди беғоҳӣ ба роҳ баромадем. Ду қабати поёни ва як қабати болои кӯпе ба мо расида буд. Борхоро чобачо карда акнун нишаста будем, ки як роҳиби (пол) дар гарданаш салиб оевхта даромад. Ҷ бори худро ба қабати болои гузошта боз ба берун баромада рафт.

Чанг тамои шуда бошад ҳам ҳоло рӯзгузаронӣ дуруст ба маҷрои худ надаромада буд, ҳанӯз нонро бо картошка меоданд. Бинобар ин ҳам Муҳаррам-апа (ҳамсари Фағур Фулом-Т.Х.) барои тўшаи роҳ баъзе хўрданиҳои пухта дода буд. Ману Ҳамид Фулом ҳоло чавон буда аз нўшокиҳо рў намегардондем. Барои хуш гузаронидани сафар як-ду шиша аз нўшокиҳо ҳам гирифта будем. Ба купеямон даромадани шахси бегона моро чандон хуш наомад.

Осуда бошед, -гуфт Фағур-ака, -бо бисёре аз ин тоифа ҳамсўхбат шудаам: попҳо хеле нўшанда мешаванд. Як-ду пилёро пур-пур карда дикем, хоб карда менамоям.

Гап ба гап пайваста ба Иван Грозний рафта расид. Фағур Фулом ба муносибати Қазонро забт кардани Иван Грозний сохта шудани маъбади «Василии хушбахт», барои достони «Гаврилиада»-ро навиштан қариб ба суди монастири қашида шудани Пушкиро қисса кард.

Роҳибро то ба ин дараҷа ҳамадон будани ин марди одии тоқии ҷустипўш ба ҳайрат гузошта буд.

Вақт аз нимаҷаб гузашта буд, бояд ҳок мекардем. Аммо сўхбати ин ҷарду ҳеч ба охири намерасид. Ҷ кӣ будани Фағур-ақро қонистан меҳост, аммо пас аз чанд соати суҳбат бо ӯ дигар аз пурсидани ибто мекард. Хуллас, аз ӯ дар воқеали Самарқанд ҷудо шудем. Ростӣ гап, ӯро дар истоҳ гўм кардем. Зеро шоирони самарқандӣ барои пешвози устод тўда шуда ба ромада буданд. Бо онҳо банд шуда по-про фаромўш ҳам кардем.

Ба вохўри боз ду рўз вақт монда буд. Нависандагони Самарқанд аз ин фурсати мусоид истифода бурда бахшида ба эҷоди Фағур-ака дар бинои зиминонани театри вилояти шаби адабии бошқўҳеро орсатан шудаанд. Дар кўчаҳо овезаҳои қалон бо ҳарфҳои чопӣ ба ин мазмун ҳаспоника шуда буд: «Шаби эҷодии академик, Лауреати мукофоти давлатӣ, шоири ордендор Фағур Фулом баргўзор мешавад».

Пас аз он ки борҳои худро дар яке аз хонаҳои боғи обком чо ба чо кардем, Фағур-ака як гап гуфт:

-Шомгоҳон дар театр мешавем, фардо боз ягон кори дигар мекоранд, пас-фардо ба Ургут меравем. Ҳоло ки як-ду соат вақт дорем, як сари қадам рафта домулло Айниро зиёрат карда биёем. Ра-вем, он кас бисёр хурсанд мешаванд. Ин тавр мекунем: Ҳамид, ту ду шиша коняк ёфта биёр. Бинибой (Фағур Фулом шўхи-омез шоғирди худ Саид Аҳмадро, ки бини калон доштааст, гоҳо чунин ном ме-

бурдааст-Т. Х.), ту панҷ-шашто лимў меёбӣ. Домулло одати кам-кам коняк нўшидан доранд. Лимўро ҳам дўст медоранд.

Ману Ҳамид Фулом чизҳои фармуда-шударо аз мағозаҳо наёфта охири аз рес-торан пайдо кардем. Ҳар се пийда ба сўи Регистон роҳ пеш гирифтём.

Ҳавли Садриддин Айний дар поёни Регистон буд. Дарвозаи он рў ба қониби мадрасаи Шердор қарор дошт. Домулло дар хона буданд. Моро дида хеле хурсанд шуданд. Бо Фағур-ака оғўш қўшода вохўри карданд.

Меғўфтанд, ки домулло дар сарфу харҷ хеле пухтакоранд. Мо то беғоҳ дар хонаи домулло меҳмон шуда инро хис накардем. Дастархон пур аз нозу неъматҳо буд. Фағур-ака дар чунин мавридҳо кам-кам «шайтони» мекард. Чизхоеро, ки аз ресторани гирифта будем, рўи дастархон гузошта ба мо чашмакӣ зада гуфт:

-Домулло, медонам, ки шумо кам-кам коняк нўши чон мекунед. Дар Аэропорт лётчиҳои шинос дорам. Назди домулло меравам, қадоматон ба Кавказ парвоз кунед, аз он чо ду шиша коняк ва панҷ-шашто лимў биёред, гуфта таъкид карда будам. Беғоҳ ба хона овардаанд. Дуто лимўро бачаҳо хўрдаанд, мебахшед.

Дар чашмони домулло ашк халқа зад. -Барака ёбед, Мулло Абдуғафур. Лимў бисёр шиғобохаш аст. Онро ба касе на-дода худам эҳтиёт карда мекунам. Домулло аз шодӣ саросема шуда аз чоид бар-хостанд.

-Шумо, Мулло Абдуғафур, аз нишал-лои бозор нахуред. Онҳо қаллобанд. Ман ба шумо худам нишалло карда медиҳам. Инро гуфта домулло ба берун баромаданд. Ҳамид Фулом ва ман барқвор ба Фағур-ака нигаристём.

-Домулло ро фиреб додед-а? -Агар касеро хурсанд карда тавонад, дурўр ҳам равост. Дидед, домулло об шуда рафтанд. Хозир чилчўб оварда худа-шон ба мо нишалло карда медиҳанд.

Ҳақиқатан ҳам домулло дар даст як деги хурди мисин ва чилчўб ба хона да-ромаданд.

Китобхоро ба назди домулло мондам. Шитобон бо кордча бандҳои онро бури-да экеро ба даст гирифтанд ва ба чашмо-нашон наздик оварда варақ заданд. Си-пас ба ман ниғоҳ карда: «Хайрият, баро-мадаст, ташаққур, писарам», гуфтанд. Баъд аз он ба ҳар сеямон яктой кито-бро соядаст навишта тўхфа карданд. Дар китоби ба ман додашон чунин навишта буданд:

«Ба рафиқ Саид Аҳмад ба нишони дўстӣ. Айни. 4.47».

Фағур-ака ба ман охиста нигариста лўкма партофт: «Домулло туро «дўстам» гуфтанд». Бо вучуди бузургӣ сол маро дўсти худ гуфтани он кас ба Фағур-ака аҷиб намуда буд...

Дар қараёни омода сохтани нишалло сўхбат кўр гирифт. Гапро Фағур-ака сар карда буд.

-Домулло, хеле вақт боз маънии як қалимаро нафаҳмида гаштаам. Таами па-гоҳируёриро нонушта меғўянд. Ин лўғат на дар форсӣ шаст, на дар арабӣ. Дар хал-лҳои туркӣ низ ба он маъний дода наме-

шавад. Саҳл-пахл ба форсӣ наздикӣ до-раду маъний намедиҳад.

Домулло чилчўби дар дасташон буда-ро дар дегча гузоштану аз чойники бо телпак пўшида ба пийёла чой рехта ба фикр фуру рафтанд.

Мо ба сўхбати ин ду шахси бузург оро-мона гўш дода менишастём. Домулло Айний чойро нўшида шуда пийёла боз-хитёт ба як гўшаи дастархон ниҳоданд. Хеле андешиданд.

-Ба фикри ман ҳам маънии форсӣ бар-доштан мушкил аст. Лекин дар ҳар сурат пайдо мекунем. Хардуюмон яқчоя шуда ба як қалима маъний ёфта натавонем, на-висандағиамон кўчо менаманд?

-Дуруст меғўед, домулло. Пешванди «но» дар қалимаҳои форсӣ ба кор ме-равад. Ба назари ман, нонушта сўхани фор-сист, ки талаффузи галат дорад.

-Оре, Мулло Абдуғафур. Нонушта та-омест, ки дар шиками гурусна хўрда ме-шавад. Нонушта не, ношито бояд гуфт.

Забони форсӣ баҳона шуду сўхбат аз эҷоди Бедил рафт. Домулло Айний ҳамон рўзхо ба рисолаи илмии Иброҳим Муъ-минов дар бораи фалсафии Бедил оппо-нентӣ кардани худро гуфтанд.

Фағур-ака аз беҳтарин бедилхонҳои Ўзбекистон маҳсуб мешуд. Қулфи дилаш қўшода шуда бо домулло хеле форсигўй карданд.

Ҷ шейрҳои Бедилро аз ёд меконд, оханғҳои зебои забони форсиро хеле но-зукони адо мекард. Домулло Айний аз хо-ниши ӯ бо ваҷд омада ҳар замон «балле», «балле» меғўфтанд.

-Хой, ба ман нигаред, рўзи ҳимояи диссертатсияи шуморо чег занам? Агар хо-хед, бо он шинос шуданатон мумкин аст. Зиён надорад.

Фағур-ака ҳамин рўзхо хеле банд бу-дани худро, аз қониби академияи ба ӯ во-баста карда шудани чанд аспирантро гуфта узн пурсид.

Фағур-ака, ки табиятан одами беқар-роқ буд, аз паи рафтани шуд.

-О, нишаллорон нахўрда меравед ма-гар, бачаҳо ҳамин ҳоло қиёмӣ онро мео-ранд.

Духтарони домулло дар дўлҷае қиёмӣ нишаллоро, ки буғаш баромада меистод, оварданд. Дар як дам нишалло тайёр шуд. Росташро гўям, дар умрам ин гуна нишал-лои хуштағъиро нахўрда будам. Домулло ҳақиқатан ҳам дар пухтани нишалло бе-назир будаанд.

-Эҳ, шумо ҳоло ҳалвои равғании бу-хории маро нахўрдаед.

Вақт аз пешин гузашта буд, ки до-мулло моро ба майдони Регистон ги-рифта баромаданд. Фағур-ака ҳарчанд он касро шумо менаманд, хаста мешавед меғўфтанд, домулло ҳамроҳи мо ба сайри Регистон баромаданд. Фағур-ака одат доштанд, ки қалон-қалон қадам партофта тез роҳ мегафтанд. Домулло ба асо таъя карда оҳиста ме-гаштанд.

-Эй, дўстаро тур гўй, монанд, нооянд. Фағур-ака рост меғўфтааст, домулло хаста шуданд.

-Хуб, майлаш. Акнун ман пас мегар-дам. То бозгашт як бори дигар биёед. Ин дафъа ҳалво пухта медиҳам.

Домулло ба дўстону бародарони тош-қандӣ салом расониданамонро таъкид карда бозгаштанд...

Аз забони ўзбекӣ тарҷумай Т.ҲАС-РАТ (бо каме итхорос), аз китоби Саид Аҳмад «Йўқотганларим ва топ-ганларим» («Гўмкардаҳо ва бозёфта-ҳояр»), Тوشканд, нашриёти «Sapostandart», 2014.

ФИДОИ БАХШИ ТАЪЛИМ

Бе мураббӣ зери гардун мўтабар натвон шудан, Моҳи навро рафта рафта чарх оламгир кард.

(Сайиди Насафӣ)

Оре, зери қалимаҳои ҳаммаъноно ҳаммазмунӣ устод, мураббӣ, омўзгор олам-олам маъниҳо ниҳон аст. Омўзгорро дар ҳамаи давру замон наҷотдиҳандаи олам аз зулмат ва торикӣ ҳисобиданду меҳисобанд. Ҷ бо ҳама бахшандагӣ худфидой ва худсўзию офа-рандагӣ ба роҳи дигарон нуру равшанӣ ва ба қалби онҳо қароғи илму маърифат ва нарсот ҳада менамояд. Дар замони муосир нақши омўзгор дар тарбияи насли наврас ниҳоят муҳим арзёбӣ мегардад. Омўзгор на танҳо дониш медиҳад, балки шахсияти ко-милро ба воя мерасонад, онҳоро ба роҳи дурусти зиндагӣ ҳидоят мекунад. Таълими ибтидоиро пояи ташаккули шахсият меғўянд. Ба таври дигар назар афканем, гуфтаҳои зерин пеши назар мео-яд:

Хишти аввал гар ниҳад меъмор қач, То ба охири меравад девор қач.

Бо ин гуфтаҳо мо дар бораи яке аз омўзгори пуртаҷриба, кор-дон, маъсулиятшинос, устоди ҳалиму меҳрубон, саҳтгиру сарта-лаб, соҳибмақом ва шинохта Масъуд Хўчаев ақидаҳои худро баён карданем.

Ҷ омўзгори тоифаи олии синфҳои ибтидоии мактаби овозадо-ри рақами 38-уми ноҳияи Сарисосиб буда, бо меҳнати софидона, усулҳои нав ва муҳаббат ба касби худ дар рушди соҳаи таълим саҳми арзанда меғўзорад, бо фаъолияти пурсамар сазовори эҳти-ромӣ ҳамагон гардида. Ҷ соли 2016 соҳиби унвони фаҳри «Аль-очи маорифи Чумхурии Ўзбекистон» гаштааст. Ин далаели заҳма-тҳои пайваста, маҳорати баланд, фидокорӣ ва садоқат ба касби омўзгорӣ аст. Аммо бузургтарин дастоварди ӯ ин муҳаббат ва эҳти-ромӣ шоғирдон нисбат ба ӯ мебошад.

Масъуд Хўчаев бо нияти пок ва дили пур аз меҳр ба сўйи мактаб роҳ мегирад. Барои ӯ мактаб на танҳо чои қор, балки маъбади илму дониш аст. Ҳар суҳани ӯ маъно дорад, ҳар маслиҳаташ раҳнамоест ба сўйи ҳаёти дорахшон. Дар қараёни фаъолияти педагогӣ ба ӯ ҳамеша кўшиш менамояд, ки дарсхоро бо усулҳои муосирӣ пешқа-дам ва қилиб ташкил намояд. Истифодаи технологияи иттилоотӣ, равишҳои интерактив ва қалб намудани хонандагон ба муҳокимаву андешаронӣ дарсҳои ӯро пурмазмун ва таъсирбахш мегардонанд. Шоғирдонаш ба ғайр аз донишҳои назариявӣ малакаҳои амалия ва тафаккури мустақилро низ аз худ менамоанд.

Ин устоди неқом ва воломақом ҳамчунин ба тарбияи ахлоқии хонандагон ҳамеша аҳамияти ҷудогона медиҳад. Вай ба хонанда-гон эҳтиром ба арзишҳои миллий, дўст доштани Ватанро талқин менамояд.

Дар давраҳои таълим дар мактаби миёна ба шеърӣ шоирӣ низ завқи беандоза дошт ва маҳсули эҷодаш ба саҳифаҳои матбуоти даврӣ чоп мегардид.

Солҳои 1995-2000 донишҷӯи Донишгоҳи давлатии омўзгории То-ҷикистон гаштааст. Дар мактаби зодгоҳаш таи 31 сол аст, ки касби омўзгориро пеш мекоранд. Дар давоми ин солҳо ба чандин муваф-фақият ва қомеъҳои ноил гаштааст. Дар тадқиқотҳои байналхалқӣ ба мисли «EGMA» ва «EGRA» ҳамчун тадқиқотчӣ иштирок намуда-аст. Дар ин қараён барои баҳо додани кори докталабон саҳми ар-зандаи худро гузошта, соҳиби сертификат ва ифтихорномаҳо гар-дидааст. Хидматҳои арзанда, донишӯ маҳорат ва истеъдоди бе-мисли ӯро дар таълими омўзиши синфҳои ибтидоӣ ба назар ги-рифта шўёбаи таълими халқӣ ноҳия солҳои тўлоники, ки ӯро ба вазиғаи пурмаъсулияи методистии омўзгорони синфҳои ибтидоии ноҳия таъин намудааст ва ӯ ин вазиғаро сарбаландона адо мена-мояд. Тамоми омўзгорон бо ӯ маслиҳату машварат намуда, ба шо-ғирдони худ таълим медиҳанд. Аз соли 2024 инҷониб вазиғаи мен-тори синфҳои ибтидоии ноҳияро ба ўжда дорад. Ҳамчун таҷриба-омўз дар курсҳои махсуси менторатёрҳои Маркази таълими ҷумҳуриявӣ иштирок намуда, таҷрибаи андўхта, соҳиби сертификати махсус гардидааст. Ҷ дорандаи музди иловағии менторони дар-си «КРК» (рўзи рушди касбӣ) ба ҳисоб меравад. Инҷунин, дар атте-статсияи омўзгорони иштирок намуда, бо дониш, малака ва маҳор-рати бетакрори худ соҳиби музди иловағии вазир (70 фоиз) гар-дидааст. Соҳиби тоифаи олии умрбодӣ буда, айни замон барои соҳиб шудан ба музди иловағии вазир (100 фоиз) даввоғарӣ до-рад. Бо вучуди ин ҳоло дар қатори шоғирдон бехтаринаш, ки бо ӯ яқчо қор ва фаъолият мекоранд, номи Миржон Қудратова, Ману-ҷеҳр Шокиров, Шохона Қаландарова, Сурайё Шўкурова, Зайнулло Пардаев, Шахло Муҳиддинова ва дигаронро мисол овардан мум-кин аст. Ҳар яке аз ин шоғирдон имрўз дар соҳаи таълим бо қор ва фаъолияти худ аллақай ба пешравиҳо ноил гаштаанд. Боз садҳо шоғирдони дигараш, ки дар дигар соҳаҳои иттисодиву иҷтимоии ватанамон саҳмғўзоранд, ба забон овардан мумкин аст.

Бо вучуди ҳамаи ин машаққат ва талворҳои соҳаи таълим бо шо-ғирдон ӯ дар ҳамақор бо Маркази таълими ҷумҳурий бо тарҷумай китобҳои дарси синфҳои ибтидоӣ машғул буда, чандин китоби дарсиро тарҷума намудааст. Барои салоҳият ва донишӯ хиради волеаш ӯро ҳамчун эксперти китобҳои дарсӣ муносиб донистаанд. Симои ҳақиқии ӯ дар оила ҳам равшан мегардад. Муваффа-қиятҳояш ӯ танҳо бо меҳнати касбӣ маҳдуд намешаванд. Ҷ инҷунин падарӣ хушбахт ва сарпарастии оилаи намунавӣ мебошад. Соҳиби панҷ фарзанд –се духтару ду писар. Барои ӯ оила арзиши баланд дошта, тарбияи фарзандонро бо маъсулияти баланд ба роҳ мон-дааст. Ҳамҷиҳати фаъолияти касбӣ ва зиндагии оилавӣ нишон медиҳад, ки Масъуд Хўчаев тавонистааст ҳам дар ҷодаи омўзгори ва ҳам дар зиндагии шахсӣ муваффақ бошад.

Фарида МУХИДДИНОВА, омўзгори забон ва адабиёти тоҷики мактаби рақами 38

ХУСУСИЯТИ БОДИРИНГ

Бодиринг яке аз сабзавот-ҳои серистеъмом ва фонданок аст, ки ҳам барои саломатӣ ва ҳам барои зебӣ истифода мекоранд.

Таркиби бодиринг аз 90-95 фоиз об, витаминҳои С, К, В, минералҳои калий, мағний ва наҳи гизой (барои рўдаҳо) иборат аст.

Барои организм Бодиринг, ки оби зиёд до-рад баданро тар ниғоҳ ме-о

рад. Барои ҳазм кўмак мекунад. Токсинҳоро аз бадан хорич ме-кунад.

Барои дил Калий дорад-фишори хун-ро танзим мекунад. Ба кори дил кўмак мекунад.

Барои гўст Пўстро тар ва нарм мекунад. Доғ ва илтиҳоро кам мекунад. Барои зери чашм (хастагӣ) хеле хуб мебошад.

Барои вазн Калорияш кам-барои ло-гарвайӣ муфид. Сер мекунад, вале фарбеҳ намекунад.

Аз интернет

АБДУРАҲМОН СОҲИБИ ҚОИИ АВВАЛ!

Чанде пеш дар мактаби таълими умумии шумораи 45-уми ноҳия мусобиқаи гўштини миллий байни шоғирдони соли тавал-лудашон 2009-2010 баргўзор гардид. Дар ин мусобиқаи наврас-он аз маҳаллаҳои «Галабутта», «Дидор», «Турмушобод» ва «Нур-булок» чамъ 50 нафар шоғирдони варзӣшўст иштирок наму-данд.

Шоғирди синфи 9-уми мактаби рақами 45 Абдураҳмон Кари-мов дар ин мусобиқаи наврасон маҳорати хуб нишон дода, ба рақибони бо ӯ қувваозмоянда дастболо шуд ва голиби мутлақ эълон гардид.

Ба голиб, яъне Абдураҳмон Каримов раиси маҳаллаи «Гала-бутта» Абдулло Авазов диглом, қоми гўштини миллий ва тўхфаи хотиравино сугорид.

Ноғўфта намонад, ки дар ин мусобиқа голибони қойҳои дувву-му севвум низ бо тўхфаҳо ва сипосномаҳо қадр гардиданд.

М.КАРИМОВ, муҳбири қомотии рўзнома

АРМУҶОНИ НАВИ ШОИРА БА НАВРАСОИ

Розия Бадал аз зумраи он бо-нувоии эҷодкорест, ки таи чанд солхост қаламфарсойи дорад. То имрўз маҷмуаҳои шеърҳои вай бо номҳои «Парастуи умед» (соли 2007), «Олами рангин» (соли 2018) пешкаши хонандагони шеъ-ри ноии тоҷикӣ гардидааст.

Ростӣ, Розия Бадал шоираи сермаҳсул аст. Алалхусус дар эҷоди адабиёти бачагона ба қо-меъҳои ноил гардидааст. Азбас-ки худ китобдор асту аз ҳисоби маблағҳои худаш китобхонае бун-ёд намудааст, моҳият ва қадри китобҳои бадеиро хуб дарк ме-намояд. Аз қониби дигар сару қор бо китобҳои бадеии сершумор варо маҷбур месозад, ки ба шеър гуфтан рӯчӯ созад.

Ба наздикӣ боз як хабари хуш шумидем. Маҷмуаи шеърҳои ба-чағонаи ин шоираи зукко бо номи «Биё, бо мо китоб хон» дар на-шриёти ЧДММ-и «Сифат чо» (То-ҷикистон) ба таъб расид. Ба ин маҷмуа узви Иттиғоқи нависанда-гони Ўзбекистон Ҷуғулой Ҷўрабу-ева тахти унвоии «Гули худрўй» сарсўхане навиштааст, ки дорои фикрҳои бикр буда, як баҳои бе-назире ба ин бонии эҷодкор ме-бошад. Инҷунин дар хотимаи ин маҷмуа нуқтаи назари шоир ва журналист Асадуллох Шўкурозада тахти сарлаваҳи «Рози ниҳон до-рад» қой дода шудааст, ки хеле хонданибоб мешошад.

Муаллиф дар шеърҳои бача-ғонаи худ аз забони хурдсолон харф мезанад ва орзуву умеди на-врасонро ба таври возеҳ баён ме-намояд, ки ин аз маҳорати баланд доштани ин шоира ғувойи меди-ҳад. Инро метавон дар шеърӣ «Алла» дарёфт, ки ҳоло пешкаши шумо мегардад:

АЛЛА

Ситораборон осмон, Само шуда чарогон. Алла меғўям ин дам, То бихобад Алиҷон.

Моҳи дуррахшона бин, Абри гурезона бин. Хобида мошони мо Пахлуи полвоии мо.

Алла кунӣ Алиҷон, Чону дили бибиҷон. Дуо кунам бароят, Калон шавиyo қаҷқон.

Хоби ширин писарҷон, Асал барин писарҷон. Доим бошӣ саломат, Орзуям ин, писарҷон.

Ҳамин тавр, ин маҷмуа сар то аз шеърҳои бачагона илборат буда, барои шоғирдони мактабҳои тоҷикии ноҳия армуҷони хубест. Ба муаллиф бошад барори қори эҷодӣ хоста таманноӣ онро до-рем, ки дар риштаи назм қўллаҳои баланд насибаш мегардад.

С.МУҲАММАДҚОН

ЧАРОҶИ РАҲНАМО

Чу сўхи босафо, пур аз тароват, Ту ҳастӣ эй муаллим ифтихорам. Ба гўшам то ҳанўз харфи ту бошад, Ҳама пандат диҳад авчу барорам.

Чароғи раҳнамо бошӣ муаллим, Азизу мўтабар бошӣ муаллим.

Сазоворӣ ба номи пуршараф ту, Зи сидқи дил биғўям бебаҳоӣ. Ту омўхти бароям дарси ибрат, Чӣ заҳматӣ қашиди пурсаҳоӣ...

Ту устодӣ бароям, эй муаллим, Ту қони меҳру шодӣ, эй муаллим.

Чу хуршеди заррин ту нур пошӣ, Ба қалби мо зи боби илму дониш. Қашида ранҷи беҳад баҳри моён, Шавем то сарбаланд

дар роҳи хониш.

Камолӣ илму ирфонӣ муаллим, Азизу беҳтар аз қонӣ муаллим.

Кунун ман ифтихор дорам ба номат, Мисоли волидайн ту меҳрубонӣ. Ҳама пандат ниғаҳ дорам ба хотир, Ба ростӣ қажрамони ин замонӣ.

Муборак идӯ айёмат муаллим, Ба лавҳи хотирам қоят муаллим.

Гулнора САЪДУЛЛОЕВА, омўзгори мактаби рақами 52

3-sonli DMTTda seminar o'tkazildi

Tumandagi 3-sonli davlat maktabgacha ta'lim tashkilotida "Ko'ng'ul sirlari" mavzusida seminar bo'lib o'tdi. Seminar doirasida "Kreativlik tushunchasi va uni rivojlantirishning

ahamiyati" hamda "Kun va tun" mavzularida kichik guruhda ochiq mashg'ulot tashkil etildi. Kichik guruh tarbiyachisi Dilnoza Malikova o'zining ajoyib o'yin tarzida o'tkazilgan mashg'uloti

BEZGAK-xavfli yuqumli kasallik

Bezgak kasalligini juda kichik parazitlar, plazmodiyalar qo'zg'atadi. Ularni faqat mikroskop yordamida ko'rish mumkin. Odatda bezgak kasalligini yuqtirgan bemorlar tibbiy yordam so'rab murojaat qilganlarida, so'ngi 2-3 kunda yuqori tana haroratidan shikoyat qiladilar. Shuningdek, ular bosh va bo'g'imlar og'rig'i, butun tanadagi og'riq, ko'z kosalari og'riq, holsizlanish, ko'ng'ul aynishi, yo'taldan shikoyat qilishlari mumkin. Ko'pincha kasallikning boshlanish davridagi belgilari oddiy shamollash belgilarini eslatadi.

Bezgakning asosiy belgilari quyidagilardan iborat: tananing vaqti-vaqti bilan ishtimalashi (bezgak xuruj), jigir va qorataloqning kattalashishi, kamqonlik. Dastlab, kutilmaganda, odatda kunning aniq bir vaqtida odamni kuchli titiroq bosadi, 15-30 daqiqadan so'ng tana harorati ko'tarilishi boshlanadi. Tana harorati 39-41 darajagacha oshadi, keyin terlash davri kuzatiladi. Bezgak kasalligi sog'lom odamga bemordan Anofeles turiga mansub chivinlarning chaqishi orqali o'tadi. Bezgak chivinlarining (pashshalarining) hayot tarzi murakkab bo'lib, suvda va havoda kechadi. Suv va havo harorati qulay bo'lsa, rivojlanishining butun jarayoni 10-20 kun davom etadi.

Chivinlarning ko'payish joylari: sohillari botqoqlashgan suv havzasi, sholi poyalari, axlat chiqindilariga to'lib ketgan turg'un suvli yoki sekin oqimli ariqlar, suv quvurlarining ishdan chiqish natijasida vaqtincha vujudga keladigan suv havzalari va boshqalar.

Bezgak kasalligiga chalinmaslik uchun qanday himoyalash kerak? Bezgak faqatgina bezgak chivinlari mavjud joylarda tarqaladi. Shuning uchun chivinlarning ko'payishi va chaqishiga qarshi kurash choralarini qo'llanilishi kerak.

Chivin chaqishidan himoya choralarini derazalarni maxsus himoya to'rlari bilan qoplash, karovat ustida hasharotlardan himoya qiluvchi to'ri (pashshaxona) o'rnatish. To'ri chekkalari matras yoki ko'rpaga ostiga tiqilishi kerak. Insektitsidlar—hasharotlarga qarshi maxsus kimyoviy vositalar bilan ishlash berilgan to'rlar yanada yaxshi natija beradi. Kechki payt ko'chaga chiqishda to'liq yopiq, ochiq rangli kiyim kiyish kerak. Tananing ochiq qismlariga repellentlar - chivinlarni qo'rqituvchi vositalar turtish lozim. Ular bir necha soatga

Joriy yilning 16-aprel kuni Sariosiyo tuman 2-sonli texnikumida "Ochiq eshiklar kuni" tadbiri o'tkazildi. Mazkur tadbirda tumandagi umumta'lim maktablaridan 1,5 ming nafardan ortiq yoshlar, shuningdek, turli tashkilot va muassasalar rahbarlari faol ishtirok etdilar. Tadbir davomida ishtirokchilar: —texnikumdagi zamonaviy o'quv xonalari va laboratoriyalar bilan tanishdilar; —o'quvchilarning amaliy ishlari va kasbiy ko'nikmalarini kuzatdilar; —mavjud ta'lim yo'nalishlari hamda imkoniyatlar haqida batafsil ma'lumot oldilar. Shuningdek, ta'lim va ishlab chiqarish integratsiyasini kuchaytirish, yoshlarni kasbhunarga yo'naltirish hamda ularning bandligini ta'minlash masalalariga alohida e'tibor qaratildi.

bilan bolajonlarni bilim saviyasini yanada oshirib, yig'ilganlarga ham ajoyib kayfiyat ulashdi.

Shuningdek, "Markazlarda faoliyat haftaligi" doirasida guruhlar kesimida turli ochiq mashg'ulotlar o'tkazildi.

Jumladan, tayyorlov guruhlaridan Nilufar Azizova rus tili mashg'ulotini qo'yillatib o'tib berdi, katta guruh va tayyorlov guruhlarini ham "Turon teatr" va didaktik o'yinlar yo'nalishlarida mashg'ulotlar tashkil etildi.

Sariosiyo tumani Maktabgacha va maktab ta'limi bo'limi boshlig'i Tojiddin O'zbekov mashg'ulot jarayonlarini kuzatib, tarbiyachilarga zarur tavsiya va takliflarini berdi.

Madina FAYZIYEVA,
3-sonli DMTT
tayyorlov guruh tarbiyachisi

TURON SULTONI

"Bizkim, mulki Turon — Amiri Turkistonimiz, bizkim, millatlarning eng ulug'ini, eng qadimi, Turkning bosh bo'g'inimiz!"

Ushbu so'zlar buyuk Sohibqiron Amir Temur qalamiga mansub. Amir Temur ibn Tarag'ay 1336-yil 9-aprel kuni Qashqadaryoning Shahrisabz shahri yaqinidagi Xo'ja Ilg'or qishlog'ida dunyoga keldi. Uning otasi — Amir Tarag'ay barlos qabilasining nufuzli oqsoqoli edi. Barlos urug'i 92 bowli o'zbek urug'ining biridir.

Onasi — Tegina begim Buxoro ulamolalaridan Ubaydulloh al-Buxoriyning qizidir. U 1334-yilda 16 yoshida Amir Tarag'aybekka uzatgan. Amir Temurning otanasini Shahrisabzda dafn etilgan. Amir Temur onasining xotirasiga bag'ishlab, balandligi 75 metrlik dunyoga mashhur Oqsaroy yodgorligini barpo etadi.

Amir Temurga nisbatlab ishlatiladigan Sohibqiron so'zi arab tilidan "saodatli", "muzaffar", "g'olib", degan ma'nolarni anglatadi. Ilmi nujum — Astrologiyada so'stik va mehr-muhabbat tuyg'ularini in'om etuvchi Zuhro, ya'ni Venera sayyorasi bilan omda va zafar manbai bo'lgan sayyora Mushtariy, ya'ni Yupiter bir burjida uchrashgan paytda tug'ilgan bolaga nisbatan Sohibqiron termini qo'llaniladi. Shu ikki sayyoraning bir burjda uchrashgan vaqti saodatli huzurlar sanaladi va uni "qiron" deydlar. Bunday bolaning baxtli va ulug' martabalar egasi bo'lishi oldindan bashorat qilingan. Sharq mamlakatlarida falakiyotkor hukmdorlarga beriladigan mazkur sharafli unvon bobokalonimiz Amir Temurga nisbatan ham qo'llaniladi. Uning Ko'ragoniy unvoni esa mo'g'ullarga kuuyov bo'lgan podshohga nisbatan qo'llanilgan.

Sohibqiron so'zi shuningdek, qadimgi Yunoniston hukmdori Aleksandr Makedonskiyga nisbatan ham qo'llanilgan. Sohibqiron Amir Temur dunyoning Aleksandr Makedonskiy, Bonapart Napoleon, Adolf Gitter, Chingizxon, Yildirim Bozayid singari oliy laskarboboshilari qatorida turadi.

Sohibqiron Amir Temur dunyoning 27 mamlakatini musaxxar qildi, taxminan mingdan ortiq jang o'tkazdi va ularda zafar hamisha Sohibqiron tomonida bo'lgan. U turkiy xalqlarni mo'g'ullar istibdodidan xalos etgan buyuk sarkarda, odil podshoh sifatida tarixda qoldi.

Ma'lumki, Sharqda "odil podshoh" tushunchasi qadim-qadimdan mavjud bo'lgan va dono xalqimiz hamisha ana shunday podshohni orzu qilib kelgan. Buni biz so'z mulkingun sultoni, qomusiy mutafakkir alloma Alisher Navoiy ijodi namunalari hamda

ko'ramiz. Uning ko'plab asarlarida, jumladan "Lisonut tayr" dostonida ham "odil podshoh" qidiriladi va nihoyat, odil podshoh o'zlarining ichingizdadir, degan xulosaga kelinadi.

Amir Temur ana shunday xalqimiz orzu qilgan odil podshohlardand edi. Uning "Kuch — adolatdadir", "Mamlakat zulmga chidashi mumkin, ammo adolatsizlikka chiday olmaydi", degan so'zlari fikrimizning dalildir. U har qadamda xoh o'zining farzandlari bo'lsin, xoh boshqa fuqaro — barchaga birday adolat ko'zi bilan qarardi. Safarlardan qaytib kelganida, shaxsan o'zi bozor va mozorlarni tekshirar, agar qassobu baqqol, hovvoylar va boshqalar foyda topaman, deb narx-navoni oshirib yuborgan bo'lsalar, ya'ni adolat buzilganini ko'rsa, el oldida ayovsiz o'sha gunohkorning jazosini berardi.

Amir Temur yolg'on gapirishni yomon ko'ardi. Adolat tamoyillarini buzganligi uchun o'g'li amirzoda Mironshoh, nabiralari amirzoda Pirmuhammad, Sulton Husayn Mirzoni jazolaganlari tarix kitoblarida ma'lum.

Muarrix Nizomiddin Shomiyning "Zafarnoma"sida Amir Temurning 1366-yilda, hali taxtga chiqmasdan 4 yil oldin aytdan shunday so'zlari keltiriladi:

"Qaysi bir podshoh o'z ishini g'addorlik va bevafoqlik asosiga qursa, kishilarga ozor berish va halok qilishga oshiqsa, uning davlati chayqalib, qarorsizlikka yuz tutadi. Biz o'z saltanatimizni odamlarga e'tibor berish va ularni himoya qilish asosiga qurayotganligimiz sababli ularni yupantirib, xotirjam qilamiz".

Demak, xalqqa e'tibor berish va ularni himoya qilish — Sohibqiron Amir Temur davlatining bosh g'oyasi edi. Shuningdek, Amir Temur yaratuvchan xalqning farzandi, betakror buyudkor o'g'loni edi.

Amr etdimki, deb yozadi Amir Temur o'zining "Tuzuklari"da, — katta-kichik har bir shahar, har bir qishloqda masjid, madrasa va xonaqohlar bino qilsunlar, faqiru miskinlarga langarxona (musofirxona) sulsunlar, kasallar uchun shifoxona qurdirsunlar va ularda ishlash uchun tabiblar tayinlasunlar. Har bir shaharda durul-amorat (hukmdor saroyi) va durul-adolat (adolat saroyi) qursunlar.

Bunyodkorlik ishlari Sohibqiron davrida davlat siyosati darajasiga ko'tarilgan edi. Amir Temur faqat o'z mamlakatining emas, balki boshqa yurtlarda ham ko'plab bunyodkorlik ishlarni amalga oshirgani tarixdan bizga ma'lum.

Uning, dastavval saltanat poytaxti qilib Samarqandni belgilagan, uni dunyoning eng obod shahri — Yer yuzining sayqaliga aylantirgan, atrofida Damashq, Bag'dod,

Misir, Sheroz, Sultoniya kabi dunyoning mashhur shaharlari nomlari bilan atalgan, bog'rog'larga ko'milgan shahar va qishloqlar barpo etgani yuqoridagi fikrimizga dalildir.

Ularining ichida Gulbog', Bog'i Dilkusho, Bog'i Chinoir, Bog'i Nav va boshqa bog'larning nomi bor. Samarqandda Ko'ksaroy, Amir Temur Jome masjidi, Bibixonim madrasasi, masjidi, Qusam ibn Abbas me'moriy majmuasi, Amir Temur maqbarasi, Shahrisabzda Dorut-tilovat majmuasi, muhtasham Oqsaroy, Turkiston shahridagi Xoja Ahmad Yassaviy xonaqoh-maqbarasi, Toshkent shahri yaqinidagi hazrati Zangi ota maqbarasi, Nahri Barlos arig'i, Kobul atroflari, Farg'ona vodiysi, Murg'ob vodiysidagi yerlarga, Ozarbayjondagi Mug'on cho'llariga suv chiqarilishi, Shohruhiya, Baylaqon shaharlarining buhyod etilishi, Tabriz, Bag'dod va Gurgan shaharlarining qayta tiklanishi kabi misollarni ko'plab keltirishimiz mumkin.

Amir Temurning ilm-fan homiysi sifatidagi xizmatlari ham tahsiga sazovor. Uning saltanatida ilm-fanning rivojlanishi, kamol topishiga qulay shart-sharoitlar, ulkan imkoniyatlar yaratib berilgan. Tarixchi olimlarning ta'kidlashicha, Amir Temur ilming qadriga yetadigan, uni rivojlantirishga astoydil bel bog'lagan, dunyoning eng yetuk olimlari, tarixchilari bilan bemalol suhbatlar qurgan donishmand hukmdor edi.

Qolaversa, jahon adabiyotining buyuk namoyondalari Alisher Navoiy, Zahiriddin Bobur ijodi, Lutfiy va Husayn Boyqaro she'riyati, allomalar Qozizoda Rumiy, Ali Qushchi asarlari, Nizomiddin Shomiy, Sharafiddin Ali Yazdiy, tarixchilar Mirxon, Xondamir solnomalari — barcha-barchasi Temuriylar davrinin mahsulidir. Uning borigina "Temur tuzuklari" asari ham bugungi kungacha o'z ahamiyatini saqlab qolgan.

Albatta, Amir Temurning hayoti va ijod yo'li biz farzandlari — Turonzaminliklar uchun bebaho ma'naviy xazina hamda ibrat maktabi bo'lib, hamisha cheksiz faxr va iftixor baxsh etadi.

Sohibqiron Amir Temur Ko'ragon 1405-yil 18-fevralda sha'bon oyining o'n yettisi vafot etgan va Samarqanddagi Amir Temur maqbarasiga dafn etilgan.

Bobokalonimiz Amir Temur tavalludi munosabati bilan yuritgan fikr-mulohazalarimizni shoira Guljamol Asqarovaning quyidagi satrlari bilan yakunlaymiz:

Ming yillik tarixga guvoh o'zingiz, Ham yurtga sultonni sipoh o'zingiz. Turkiston elida doxdoh o'zingiz, Sizni chorlayverar ozod Turonim, Boqing yurtigingizga, Sohibqironim!
Baxodir SUYUNOV,
DTPI "O'zbek tili va adabiyoti" kafedrasida dotsenti, filologiya fanlari doktori (DSc)

"Sharq'unko'mir" AJ da Favqulodda vaziyatlar bo'yicha o'quv taktik mashg'uloti bo'lib o'tdi

Ma'lumki O'zbekiston Respublikasida Favqulodda vaziyatlar Vazirining 2025 yil 1-noyabr kunidagi 205-sonli buyrug'iga asosan 2026 yilning 1-apreldan 1-may kunigacha qadar "Favqulodda vaziyatlardan muhofaza qilish va fuqaro muhofazasi oyligi" o'tkazilmoqda.

Oylik doirasida 2026 yil 9-aprel kuni "Sharq'unko'mir" AJ da Favqulodda vaziyatlar yuz berganda ishlab chiqarish va aholi o'rtasida xavfsizlik chora-tadbirlarini ko'rish, jabrlanganlarga dastlabki yordam ko'rsatish va shu kabi shoshilinch harakatlarni amalga oshirish bo'yicha Sariosiyo tuman FVB hamkorligida o'quv taktik mashg'uloti o'tkazildi. Unda Tog'-kon sanoati va geologiya vazirligi huzuridagi Tog'-kon sanoati va geologiya sohasini nazorat qilish inspeksiyasi Janubiy mintaqaviy boshqarma bosh mutaxassislari Sh.Q.Xoliqov, J.D.Ro'ziyev, O'.M.Mallayev, Sariosiyo tuman FVB 16 KQQ boshlig'i R.M.Bo'riyev, "Sharq'unko'mir" AJ Bosh muhandisi M.R.Pardayev, Bosh muhandisning xavfsizlik texnikasi bo'yicha o'rinbosari — bo'lim boshlig'i A.Yu.Shukurov, 1-sonli Alohida harbiylashtirilgan kon qutqaruv vzvodi xodimlari, "Sharq'unko'mir" AJ Aksiyadorlar bilan korporativ munosabatlar bo'limi boshlig'i - Fuqaro muhofazasi bo'yicha mas'ul xodim X.A.Tashkulov, Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi xodimlari hamda muhandis texnik xodimlari ishtirok etishdi.

O'quv mashg'uloti o'tkazishdan ko'zlangan asosiy maqsad xavfli ishlab chiqarish obyektlarida sanoat xavfsizligini ta'minlash, yuzaga kelishi mumkin bo'lgan tabiiy, texnogen va ekologik xususiyatli favqulodda vaziyatlarda fuqarolarni muhofaza qilish, yong'inlar profilaktikasi samaradorligini oshirish, gaz-havo aralashmasining chaqnashi, tabiiy ofatlar (zilzila, ko'chiklar, suv toshqinlari, kuchli shamol, qor ko'chishi) kabi ko'ngilsiz holatlarda to'g'ri harakatlarni qilish, shuningdek, olovli va gazga xavfli ishlarni qay tartibda olib borish yuzasidan xodimlarga nazariy profilaktik davra suhbatida hamda ko'rgazmali texnikalar namoyishi va taktik o'quv mashg'uloti o'tkazildi.

Tashkil etilgan tadbirda xodimlarga barcha jarayonlar ularning bevosita ishtirokida maxsus texnikalar jalb qilingan holda amaliy ko'rsatib berildi va shu orqali bilim va ko'nikmalarini yanada oshirib borildi.

1-sonli Alohida harbiylashtirilgan kon qutqaruv vzvodi tomonidan maxsus texnikalar jalb qilingan holda gor+1188 metr 10-sonli shtol'nyada taktik o'quv mashg'uloti o'tkazildi. Taktik o'quv mashg'uloti yer ostida

Bu kabi tadbirlardan ko'zlangan maqsad favqulodda vaziyatlarda insonlarning o'zini qanday tutishi, atrofda qanday yordam berishi mumkinligi amaliy jihatdan ko'rsatib berishdan iboratdir.

ХИССАДОРЛАР ДИҚҚАТИГА!

«Узун деҳқон (озиқ-овқат) бозори» МЧЖ кузатув Кенгаши улушга эга бўлган барча таъсисчиларни 2025 йил молиявий-хўжалик йил якуни бўйича бўлиб ўтадиган таъсисчиларнинг умумий йиғилишига таклиф этади.
Йиғилиш 2026 йилнинг 12 май куни соат 10-00 да жамиятнинг маъмурий биносига бўлиб ўтади.

BAHOR

Bahor keldi, ochildi gullar, Yashil libos kiydi dalalar. Qushlar sayrar shodon-shodon, Quvonchonga to'ldi keng osmon. Mayin shamol erkalaydi, Ko'ngilni ham yayratadi. Yomg'ir tomar sekin-sekin, Tabiat uyg'onar borgan sayin. Quyosh kulib boqadi yerga, Nurin sochar har bir chetiga. Bahor - go'zal, bahor - dilbar, Qalblarga to'lar orzu, umidlar.

Noziya Bobomurodova,
12-maktab 10v-sinf o'quvchisi

*Фуқаро Фозилзода Мухаммад Бахромиш номида бўлган SPARK русумли, давлат рақам белгиси 75В118ХА бўлган автотранспорт воситасига 2025 йил 30 октябрда берилган ААG7438243 рақамли қайд этиш гувоҳномаси йўқолганлиги **МАЪЛУМ ҚИЛИНАДИ.**

*Фуқаро Худайназаров Рустам Зулфиялиевич номида бўлган VAZ 21063 русумли, давлат рақам белгиси 75В603ДА бўлган автотранспорт воситасига 2012 йил 29 ноябрда берилган ААG3975955 рақамли қайд этиш гувоҳномаси йўқолганлиги **МАЪЛУМ ҚИЛИНАДИ.**

*Фуқаро Каримов Муҳиддин Музаффар ўғли номида 2021 йил 17 июлда берилган "В.С" тоифали АF2809035 рақамли ҳайдовчилик гувоҳномаси йўқолганлиги **МАЪЛУМ ҚИЛИНАДИ.**

*Фуқаро Юсулов Эшонкул Лутфуллоевич номида бўлган KIA русумли автотранспорт воситасига берилган 75Т587АВ бўлган давлат рақам белгисининг орқа қисми йўқолганлиги **МАЪЛУМ ҚИЛИНАДИ.**

*1998 йил 20 августда туғилган фуқаро Иброҳимов Фаҳриддин Ҳасанжон ўғли номида 2020 йил 14 апрелда берилган "В" тоифали АА серияли №0226594 рақамли ҳайдовчилик гувоҳномаси йўқолганлиги **МАЪЛУМ ҚИЛИНАДИ.**

*1998 йил 20 октябрда туғилган фуқаро Раҳимов Носир Облоқуллович номида 2023 йил 01 февралда берилган "В" тоифали АG серияли №0481660 рақамли ҳайдовчилик гувоҳномаси йўқолганлиги **МАЪЛУМ ҚИЛИНАДИ.**

*Узун туманидаги «JAVONHIR-SHAXZODA OMAД» (СТИР: 308352750) онлайн корхонасининг думалоқ муҳри ва тўртбурчак тамгаси йўқолганлиги **МАЪЛУМ ҚИЛИНАДИ.**

*Денов туманидаги «QIZILSUV SAYILGON» (СТИР: 31227361) МЧЖнинг думалоқ муҳри ва тўртбурчак тамгаси йўқолганлиги **МАЪЛУМ ҚИЛИНАДИ.**

*«ОМАД-АТ» (СТИР: 305744240) МЧЖнинг думалоқ муҳри ва тўртбурчак тамгаси йўқолганлиги **МАЪЛУМ ҚИЛИНАДИ.**

MUASSISLAR:
Xalq deputatlari
Sariosiyo tuman
Kengashi va
tuman hokimligi

Gazeta O'zbekiston Respublikasi
Matbuot va Axborot Agentligi
Surxondaryo viloyat hududiy
boshqarmasi tomonidan 2012 yil
31 iyulda № 11-053 raqam bilan
ro'yxatga olingan.

BOSH MUHARRIR:
AZIZOV ABBOS RAJABALIYEVICH
Tel: (+998 97) 350 78 89
(+998 95) 022 78 89
Tahririyat manzili: S.Sheroziy mahallasi,
Matbuotchilar ko'chasi 7-uy.
E-Mail: Sariosiyou@mail.uz

Gazeta «SariOsiyo»
tahririyati kompyuter markazida
terildi va sahifalandi.
Tojik sahifasi mas'uli: Solehjon RAJABOV
Gazeta sahifalovchisi va dizayner
Nodirbek DAVLATOV

Gazeta «Surxon tongi» va «Zarya Surxana»
gazetalari tahririyati bosmaxonasida
A-2 hajmda 2 bosma taboqda 2800 nusxada
chop etildi. Buyurtma № _____
Topshirish vaqti 16°, topshirildi 16°da.
Bosmaxona manzili: Termiz shahri,
Shukrona ko'chasi, 21-A uy.

Tahririyatga kelgan
qo'lyozmalar taqriz qilin-
maydi va muallifga
qaytarilmaydi. Muallif
fikri tahririyat nuqtai
nazaridan farqlanishi
mumkin.